

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์และศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ทศนคติ และศรัทธา ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ทศนคติ และศรัทธา ของประชาชน ที่มีลักษณะทางประชากร สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์กับ ทศนคติ และศรัทธา ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ทศนคติและศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์แตกต่างกัน
2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับทศนคติและศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ สามารถอธิบายถึงศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ดีที่สุด

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากกันั้นนำข้อมูลเหล่านี้ไปประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ในการแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะประชากร การเปิดรับข่าวสาร ทศนคติ และศรัทธาเกี่ยวกับสงฆ์ ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้ การวิเคราะห์ค่าสถิติ ANOVA และ T-Test การหาค่าสหสัมพันธ์

แบบเพียร์สัน เพื่อหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ เพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการอธิบายศรัทธาของประชาชนที่มีต่อสงฆ์

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น 400 คน คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น เพศชายและหญิงอย่างละเท่ากัน และมีอายุระหว่าง 18-29 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีการประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการ นักศึกษา และอาชีพอิสระ/ค้าขายรายย่อยในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด และมีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท รองลงมาได้แก่ 10,001-30,000 บาท

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์

2.1 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 เปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน รองลงมาได้แก่สื่อวิทยุ และพูดคุยกับเพื่อน พ่อแม่ พี่น้อง และญาติ ตามลำดับ

2.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์

สื่อมวลชน(วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนคือ สื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุ ตามลำดับ

สื่อบุคคล(เพื่อน พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ)

กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อบุคคล คือ เพื่อน พ่อ-แม่ พี่น้อง ในระดับต่ำ และจากทางญาติในระดับต่ำมาก

ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในลักษณะค่อนข้างจะเป็นไปในทางลบมากที่สุด และมากตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับสงฆ์

3.1 ความรู้สึกเกี่ยวกับบทบาทของสงฆ์ที่มีต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกเป็นกลาง รองลงมาคือมีทัศนคติที่ค่อนข้างเป็นบวก

3.2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของสงฆ์ต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก รองลงมามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 ศรัทธาเกี่ยวกับสงฆ์

4.1 ศรัทธาต่อสงฆ์และศาสนกิจของสงฆ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีศรัทธาในระดับปานกลาง และรองลงมาคือศรัทธาค่อนข้างมาก

4.2 ศรัทธาต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของสงฆ์ในเรื่องต่างๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีศรัทธาค่อนข้างน้อยรองลงมาคือ มีศรัทธาน้อยที่สุด

2. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1

ลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ทศนคติและศรัทธาของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยที่ได้นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามตัวแปรที่ได้กำหนดในสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ต่างกัน

เพศ

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

อายุ

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ระดับการศึกษา

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

สถานภาพสมรส

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

อาชีพ

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

รายได้ส่วนตัวต่อเดือน

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ส่วนที่ 2 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสงฆ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสงฆ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ส่วนที่ 3 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์ต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้แตกต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

สมมติฐานข้อที่ 2

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยที่ได้นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามตัวแปรที่ได้กำหนดในสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ผ่านสื่อมวลชนได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งหมายความว่า ถ้ามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ในทางลบมาก บุคคลนั้นจะมีทัศนคติในทางลบต่อสงฆ์มากขึ้นด้วย เพราะว่าสื่อมวลชนเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนมากที่สุด และประชาชนก็จะเปิดรับสื่อผ่านทางสื่อมวลชนมากที่สุดเช่นกัน

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ผ่านสื่อบุคคลได้แก่ พ่อ-แม่ พี่น้อง เพื่อนและญาติไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสงฆ์ผ่านสื่อมวลชน คือหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ มีความสัมพันธ์กับศรัทธาต่อสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าถ้ามีการ

เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ผ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ มาก บุคคลนั้นก็จะมีศรัทธาต่อสงฆ์มากขึ้นด้วย (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)

การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสงฆ์ผ่านสื่อบุคคลคือ เพื่อน มีความสัมพันธ์กับศรัทธาต่อสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าถ้ามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากเพื่อนมาก บุคคลนั้นก็จะมีศรัทธาต่อสงฆ์มากขึ้นด้วย (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)

สำหรับการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสงฆ์ผ่านสื่อบุคคลได้แก่ พ่อ-แม่ พี่น้อง และญาติไม่มีความสัมพันธ์กับศรัทธาต่อสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)

สมมติฐานที่ 3

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ สามารถอธิบายถึงศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ดีที่สุด

จากการวิจัยพบว่า

ตัวแปรที่สามารถอธิบายศรัทธาของประชาชนในกรุงเทพมหานครได้นั้นมีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือตัวแปรกลุ่มอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป ตัวแปรเพศ ตัวแปรลักษณะของข่าวสารที่ได้รับ และตัวแปรกลุ่มอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยมีความสัมพันธ์ตามลำดับ คืออาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง เพศ การเปิดรับข่าวสารที่ได้รับ และอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อศรัทธาในทางบวก (ตารางที่ 37) จะเห็นได้ว่าอาชีพค้าขายรายย่อย เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายศรัทธาต่อพระสงฆ์ได้ดีที่สุด นอกจากนี้ตัวแปร เพศ ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับ อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจยังเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายศรัทธาต่อสงฆ์ได้เช่นเดียวกัน จึงอาจสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีศรัทธาต่อสงฆ์น้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ คือประชาชนจากกลุ่มที่มีอาชีพต่างๆ ได้แก่ค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป/ เพศ และลักษณะของข่าวสารที่ได้รับ และอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

การอภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1

ลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ทัศนคติและศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลที่ได้นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามตัวแปรที่ได้กำหนดในสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ที่แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยที่ได้นั้นเป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วนดังนี้

1. อายุ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ จากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชน พบคู่ที่ต่างกัน (ตารางที่ 20) คือ ประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปีมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์มากกว่าผู้ที่มีอายุ 18-29 ปี และคนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไปมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์มากกว่าผู้ที่มีอายุ 18-29 ปี และผู้ที่มีอายุ 30-39 ปีและการเปิดข่าวสารจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 18-29 ปี มีการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ (ตารางที่ 20) จากผลการวิจัยที่กล่าวนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรมะ สตะเวทิน (2538) ที่กล่าวว่า โดยปกติคนที่มีอายุต่างกัน มีความสนใจข่าวสารต่างกัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ William D. Brooks (อ้างถึงในปรมะ สตะเวทิน, 2538) ที่กล่าวถึงลักษณะทางประชากรด้านอายุของผู้รับสารว่า อายุของผู้รับสารเป็นตัวแปรหนึ่งที่เราสามารถใช้วิเคราะห์รับสาร อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม (More Liberal) มากกว่าคนที่มีอายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมากมักจะมีความคิดอนุรักษนิยม (More Conservative) มากกว่าคนที่มีอายุน้อย นอกจากความแตกต่างในเรื่องความคิดแล้วอายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงใจได้ด้วย ซึ่งคนที่มีอายุน้อยมักจะถูกจูงใจได้ง่ายกว่าคนที่มีอายุมากเนื่องจากยังเป็นวัยที่ขาดประสบการณ์ในการพิจารณาหรือตัดสินใจ

ใจเรื่องต่างๆอย่างรอบคอบ นอกจากนี้กลุ่มคนที่มีอายุแตกต่างกัน ลักษณะของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะกลุ่มที่อายุ 40-49 ปี กลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี มีความสนใจในเรื่องศาสนา มีการเข้าวัดเพื่อพบพระสงฆ์ หรือติดตามข่าวสารของสงฆ์มากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 18-29 ปี เพราะกลุ่มนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการศึกษาและการทำงาน จึงมีความผูกพันต่อศาสนาน้อยกว่ากลุ่มผู้สูงอายุ

2. ระดับการศึกษา ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilbur Scharmm (1973) ที่กล่าวว่าการศึกษาและสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่ทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสารของผู้รับสาร และจากผลการวิจัยเห็นได้ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงในระดับปริญญาตรีหรืออนุปริญญา/ปวส. มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ ทางหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rivers, Peterson and Jensen โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูง มักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำและคนที่มีระดับการศึกษาลึกซึ้งมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ในขณะที่คนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามักจะใช้สื่อประเภทโทรทัศน์และวิทยุ

3. อาชีพ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 จากผลการวิจัยประชาชนที่มีอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง จะเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์น้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆซึ่งอาจจะเป็นเพราะคนที่อยู่ในกลุ่มอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง มีการศึกษาน้อยกว่ากลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน เจ้าของกิจการ และนักศึกษา จึงเลือกรับข่าวสารจากสื่ออื่นมากกว่าสื่อหนังสือพิมพ์ เช่น โทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแคลปเปอร์ (Klapper : 1960) การเลือกรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการของตน ซึ่งโดยทั่วไปในการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารมักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดเดิมของตนเสมอ นอกจากนั้นการเลือกรับข่าวสารยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ ฯลฯ รวมทั้งศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมด้วย

4. สถานภาพสมรส ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยพบว่าประชาชนที่สมรสแล้วมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมากกว่าคนโสด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะ

ผู้ที่สมรสแล้วมีโอกาสใกล้ชิดสงฆ์มากกว่าคนโสด เพราะจากข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่เราได้พบเห็น จะพบว่าประชาชนที่สมรสแล้วจะเข้าวัดพบพระสงฆ์เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจยามมีปัญหาหรือปัญหาครอบครัว จึงทำให้สนใจติดตามข่าวคราวของสงฆ์มากกว่าคนโสด เพราะจะได้ทราบว่าพระสงฆ์รูปใดที่ควรศรัทธาหรือไม่ศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐรัตน์ แสงจันทร์ (2543) ที่ศึกษาความรู้ ทัศนคติและการใช้ประโยชน์จากธรรมะ ของผู้ปฏิบัติกรรมฐานที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าผู้ที่มาปฏิบัติกรรมฐานที่วัดมีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน โดยผู้ที่มาปฏิบัติธรรมมีปัญหาครอบครัวแตกต่างกัน

5. รายได้ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยพบว่าประชาชนที่มีรายได้ 30,001 – 50,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทางหนังสือพิมพ์ มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schramm & White (1994) พบว่าในสังคมอเมริกัน ผู้ที่มีรายได้สูงมักนิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์และนิยมเนื้อหาที่เป็นข่าวหนัก ไม่ค่อยสนใจข่าวบันเทิง

จากผลการวิจัยพบว่า มีส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. เพศ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เพราะทั้งเพศชายและหญิงมีการเปิดรับข่าวเกี่ยวกับสงฆ์ในระดับใกล้เคียงกัน เปิดรับจากสื่อเท่าเทียมกัน

2. ระดับการศึกษา ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อบุคคลที่ไม่ต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3. รายได้ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสื่อบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การที่ประชาชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อที่กล่าวข้างต้นไม่แตกต่างกัน เพราะข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ที่น่าสนใจในทางลบนั่น เป็นที่น่าสนใจจากประชาชนเพราะประชาชนไทยมีความนับถือศรัทธาในพระสงฆ์ ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของพระพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีเหตุการณ์ที่สงฆ์ประพฤติผิดจากพระธรรมวินัยนี้เกิดขึ้น ประชาชนก็จะติดตามข่าวสารเพื่อให้ได้

ข้อมูลที่ตนเองสนใจ ตลอดจนสื่อมวลชนต่างก็สนใจประเด็นข่าวนี้เช่นกันและนำเสนอต่อเนื่องอยู่เป็นประจำ ประชาชนจึงได้รับข่าวสารอย่างสม่ำเสมอจากสื่อมวลชน และเมื่อได้รับข่าวสารแล้วก็มี การถ่ายทอดข่าวสารอีกครั้งผ่านทางสื่อบุคคล โดยมีการนำเสนอข่าวสารที่ได้จากสื่อมวลชนมาพูดคุย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกัน

ส่วนที่ 2 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ ที่แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. เพศ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อสงฆ์ไม่แตกต่างกันไม่ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เพราะการเปิดรับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับไม่ต่างกันและข้อมูลที่ได้รับ จากสื่อมวลชนก็เหมือนกัน โอกาสในการรับข้อมูลก็เท่าๆกัน ทำให้ความรู้เรื่องราวของสงฆ์ที่ สัมผัสมาในทำนองเดียวกัน สังคมเป็นทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

2. อายุ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ไม่แตก ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากว่าไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงมีทัศนคติไม่แตก ต่างกันอยู่แล้ว อายุเลยไม่มีผลเนื่องจากทุกเพศทุกวัย มีความรู้สึกหรือทัศนคติร่วมในความรู้ สึกไม่เพียงพอใจต่อพฤติกรรมของสงฆ์ที่เป็นข่าว และเป็นเพราะประชาชนรู้สึกไม่เพียงพอใจต่อพฤติ กรรมของสงฆ์ที่ผิดต่อพระธรรมวินัย ไม่ว่าจะประชาชนอายุเท่าใดก็ตาม ย่อมมีทัศนคติที่ไม่เห็น ด้วยกับพฤติกรรมของสงฆ์เหมือนกัน ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อสงฆ์จึงไม่ต่างกัน ประชาชนที่มี อายุต่างกันเพียงได้รับข่าวสารของโครงการนี้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางสื่อต่างๆ อาจให้ผลทางการเสริมสร้างทัศนคติ

3. ระดับการศึกษา ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติสงฆ์ ไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 จากความเป็นจริง การศึกษาน่าจะมีส่วนในการสร้างทัศนคติ แต่ทัศนคตินี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับหรือการสร้างทัศนคติ น่าจะมีปัจจัย อื่นที่เกี่ยวข้องต่อการสร้างทัศนคติ ดังที่ได้ค้นพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติ แต่ประชาชนที่การศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อสงฆ์ไม่ต่างกันอาจเป็นเพราะการ ปลูกฝังในเรื่องการเคารพพระสงฆ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่แตกต่างกันไม่ว่าประชาชนจะมีการ ศึกษาสูงหรือต่ำ สังคมไทยก็สอนให้เคารพพระสงฆ์ที่ประพฤติดีตลอดมา

4. สถานภาพสมรส ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ทศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เพราะว่าสถานภาพสมรสไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับทศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ เพราะว่าไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว การสมรส

5. รายได้ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่างกันมีทศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ไม่ต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เพราะว่าพุทธศาสนิกชนทุกคน มีความศรัทธาต่อพระพุทธเจ้ามาก ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง หรือวัย และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ตามลักษณะของชนบทรรมนิยม ประเพณีไทย คนไทยเป็นคนใจบุญสุนทาน ไปที่ไหนจะเห็นวัดที่นั่น และคนก็ไปทำบุญกันทุกชนชั้นทุกระดับรายได้ ไม่ว่าจะมั่งคั่งหรือจน มีมากก็ทำบุญมากมีน้อยก็ทำบุญน้อยแต่ทุกคนก็ทำบุญเหมือนกันทั้งนั้น ความแตกต่างของรายได้สามารถนำมาอธิบายได้ในทำนองเดียวกันคือ ทุกคนเหมือนกันในกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา

6. อาชีพ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีทศนคติเกี่ยวกับสงฆ์ต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง มีทศนคติที่ต่างจากอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน และนักศึกษา เพราะว่าสังคมไทยกลุ่มอาชีพค้าขายจะให้ความเคารพพระสงฆ์มากกว่าอาชีพอื่น เพราะเป็นที่พึงทางใจแก้ไขปัญหาทุกข์ร้อนที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพ จะเห็นได้ว่าประชาชนกลุ่มนี้จะเข้าวัดเพื่อขอให้ช่วยในการทำกิจการค้าขายให้รุ่งเรือง ดังนั้นจึงมีทศนคติที่ดีต่อสงฆ์มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น

ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้แตกต่างกัน มีทศนคติต่อสงฆ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ส่วนที่ 3

ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีศรัทธาต่อสงฆ์ต่างกัน

จากการวิจัยพบว่าส่วนที่เป็นไปตามสมมติฐานมีดังนี้

1. เพศ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีศรัทธาต่อสงฆ์แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เพราะว่าเพศชายยังมีศรัทธาต่อพระสงฆ์มากกว่าเพศหญิง แม้จะได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นพฤติกรรมไม่ดีของพระสงฆ์ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ชายไม่ได้คิดว่าพฤติกรรมที่ไม่ดีบาง

อย่างจะมีความสำคัญหรือเป็นอันตรายร้ายแรงนัก จากการสอบถามความรู้สึกของผู้ชายเกี่ยวกับ ชาวต่างชาติที่ไม่ดีของสงฆ์ พบว่า ฝ่ายชายเห็นเป็นเรื่องธรรมดาเพราะเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ไม่ได้ มีผลกระทบต่อส่วนรวมหรือประชาชนทั้งประเทศ ฝ่ายชายอาจคิดว่า การคอร์รัปชัน ประเทศ ของรัฐบาลน่าจะมีอันตรายมากกว่า น่ารังเกียจมากกว่า เพราะมีผลกระทบต่อคนทั้งประเทศ ส่วน เพศหญิงมีความอ่อนไหวทางอารมณ์มากกว่า มีความรู้สึกละเอียดอ่อนต่อบาปมากกว่าและเชื่อในข่าวที่ ได้รับมากกว่าตามแนวคิดที่ว่า เพศหญิงจะเชื่ออะไรง่ายกว่าเพศชาย และบางครั้งอารมณ์อยู่เหนือ การพิจารณาใคร่ครวญ พฤติกรรมของสงฆ์บางอย่าง ที่มีผลต่อเพศหญิงโดยตรง เช่น ข่าวพระกับ สีกา เป็นต้น จึงมีผลต่อศรัทธาของผู้ในเรื่องพฤติกรรมของสงฆ์

2. อาชีพ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีศรัทธาต่อสงฆ์แตกต่างกันเป็น ไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยประชาชนที่มีอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง มีศรัทธามาก กว่าประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการ พนักงานบริษัทเอกชน และนัก ศึกษา ซึ่งเป็นพวกมีโอกาสในการติดต่อหรือเข้าร่วมทำบุญกับสงฆ์น้อยกว่าอาชีพค้าขายรายย่อย/ อาชีพอิสระ/รับจ้าง นอกจากนี้ประชาชนที่มีอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง มีแนวโน้มที่ จะมีความศรัทธาต่อสงฆ์มากกว่าประชาชนในอาชีพอื่นๆ โดยเฉพาะสงฆ์ที่มีความเชื่อถือสูงหรือมี ทักษะในการลงใจ ก็จะทำให้ประชาชนในกลุ่มอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง เกิดการ ยอมรับและมีความศรัทธาต่อสงฆ์ง่ายกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ ประชาชนที่ ประกอบอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน และนักศึกษา จะมีการศึกษาสูงกว่าประชา ชนที่มีอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง ซึ่งประชาชนพวกนี้เป็นพวกที่อยู่ในกลุ่มปัญญาชน จะมีแนวคิดวิจารณ์ญาณการใช้เหตุผลมากกว่า

จากการวิจัยพบว่าส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานมีดังนี้

1. ระดับการศึกษา ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์ไม่ต่างกัน (ไม่ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)
2. อายุ ประชาชนที่มีการอายุต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์ไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1)
3. สถานภาพสมรส ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์ไม่ต่างกัน (ไม่ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

4. รายได้ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีศรัทธาต่อสงฆ์ไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

จากการวิจัยพบว่า ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สันนิษฐานได้ว่า เป็นเพราะโอกาสและระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางลบของสงฆ์ไม่ต่างกัน ทำให้การศึกษา อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ ไม่มีผลต่อศรัทธา แต่มีการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของสงฆ์มากกว่า

สมมติฐานข้อที่ 2

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและศรัทธาต่อสงฆ์

จากการวิจัยพบว่า

สื่อมวลชน

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และลักษณะของข่าวสารที่ได้รับในลักษณะต่างๆ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและศรัทธาต่อสงฆ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งหมายความว่าถ้ามีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จากสื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์) เพราะสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่สามารถกระจายเข้าสู่ผู้มวลชนได้อย่างกว้างขวาง ความสะดวกในการที่ผู้รับสารสามารถทบทวนเพื่อการตอบสนองความต้องการของตนเองได้และมีความสามารถในการนำเสนอโดยสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สามารถให้รายละเอียดทั้งภาพและการบรรยายได้มาก ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า การที่เมื่อประชาชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ผ่านสื่อมวลชน คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีทัศนคติและศรัทธาในทำนองใดมากบุคคลนั้นก็จะมีทัศนคติดีต่อสงฆ์ไปในทำนองนั้นมากขึ้นด้วย เช่นการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของสงฆ์มาก ก็จะมีทัศนคติและศรัทธาเป็นลบมาก

สื่อบุคคล

เมื่อพิจารณาประเภทของสื่อบุคคลพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์จาก พ่อ-แม่ พี่น้อง และญาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและศรัทธาต่อสงฆ์ (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) เพราะสื่อบุคคลเหล่านี้อาจขาดปัจจัยในการส่งสารที่ดี เช่น ทักษะการสื่อสาร ความน่าเชื่อถือ ความดึงดูดใจ ที่มีส่วนให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสนใจหรือเห็นด้วยคล้อยตามอันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อและศรัทธาได้ (ตามตารางที่ 36) อย่างไรก็ตามเมื่อทำการศึกษาต่อไปยัง

พบว่า การเปิดรับสื่อจากเพื่อน มีความสัมพันธ์กับศรัทธาต่อสงฆ์ (ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) กล่าวคือเพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดในการให้ข้อมูล อีกทั้งเพื่อนก็เป็นสื่อบุคคลที่สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้และเป็นสื่อที่มีอิทธิพลด้านความคิดความเชื่อของบุคคลด้วย (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) กล่าวคือถ้ามีการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนมาก จะทำให้มีผลต่อศรัทธาของประชาชนที่มีต่อสงฆ์ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (ตามตารางที่ 36) เป็นอีกเหตุผลหนึ่งเพราะว่า บุคคลต่างเป็นผู้มีทัศนคติดีและศรัทธาที่ดีต่อสงฆ์อยู่แล้ว บุคคลเหล่านี้จะไม่กล่าวถึงสงฆ์ในทางเสียหาย แต่ประชาชนก็ได้ข่าวสารจากสื่อมวลชนมาก ซึ่งสามารถสร้างทัศนคติใหม่ขึ้นมาได้ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลอาจไม่เหมือนกัน และประชาชนมีทัศนคติดั้งเดิมเป็นลบอยู่แล้ว ต่อให้ผู้มาบอกกล่าวถึงความดี ความศรัทธาต่อส่วนรวม ซึ่งขัดแย้งกับทัศนคติที่มีอยู่ก่อน ก็ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

สมมติฐานข้อที่ 3

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางลบของสงฆ์ สามารถอธิบายศรัทธาของประชาชนได้ดีที่สุด

จากการวิจัยพบว่า

ตัวแปรที่สามารถอธิบายศรัทธาต่อสงฆ์ของประชาชนในกรุงเทพมหานครได้นั้นมีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง ตัวแปรเพศ ตัวแปรลักษณะของข่าวสาร และตัวแปรอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยมีความสำคัญตามลำดับคือ อาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง เพศ และลักษณะของข่าวสาร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อศรัทธาต่อสงฆ์ในทางบวก และเพียงอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง เป็นตัวแปรเดียวที่สามารถอธิบายศรัทธาที่มีต่อสงฆ์ได้มากกว่า 3 ตัวแปรที่เหลือ (ตารางที่ 37) จะเห็นได้ว่าอาชีพค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ/รับจ้าง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลและสามารถอธิบายศรัทธาต่อสงฆ์ได้มากกว่าตัวแปรอื่น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

การที่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางลบของสงฆ์ไม่สามารถอธิบายศรัทธาได้นั้นอาจเนื่องมาจากประชาชนในสังคมไทย มีความนับถือศรัทธาต่อสงฆ์มาช้านานแล้ว ไม่ว่าประชาชนจะมีลักษณะทางประชากร สถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกันเพียงไร แต่ก็ยังคงเคารพสักการะพระสงฆ์อยู่เหมือนเดิม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แมคเดวิด แฮร์ริ (McDavid Harrari) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติของทัศนคติที่กล่าวไว้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่ค่อนข้างเสถียรภาพ ทัศนค

ติไม่ใช่สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงได้อย่างฉับพลันจากสิ่งหนึ่งไปเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับพฤติกรรมทางลบของสงฆ์เพียงปัจจัยเดียว ไม่สามารถทำให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือศรัทธาที่มีต่อสงฆ์ได้ทันทีทันใดหลังจากที่เปิดรับข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อสงฆ์จะมากหรือน้อยไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยการเปิดรับข่าวสารเพียงอย่างเดียว แต่ศรัทธาที่มีต่อสงฆ์อาจจะเกิดจากกระบวนการของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ประชาชนบางคนมีทัศนคติที่ดีต่อสงฆ์และไม่อยากศรัทธาสงฆ์ เพราะเคยเห็นพระสงฆ์แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ก็จะมีศรัทธาในทางลบต่อสงฆ์อยู่ก่อนแล้ว ถึงแม้จะไม่ได้เปิดรับข่าวสารอยู่ก่อนก็ตาม ในทางตรงกันข้ามถ้าประชาชนได้พบเห็นพระสงฆ์ที่บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคมหรือเป็นอริยสงฆ์ ก็จะมีศรัทธาต่อสงฆ์มาก ถึงแม้ว่าจะมีการเปิดรับข่าวสารที่ไม่ดีเกี่ยวกับสงฆ์ ก็จะใช้วิจารณญาณ ใคร่ครวญต่อแหล่งสารนั้นก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงศรัทธา อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ บุคคลในสังคมเลือกที่จะเปิดรับข่าวสารหรือเลือกที่จะไม่รับซึ่งเรียกว่าการเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) และเลือกที่จะให้ความสนใจ (Selective Attention) ยกตัวอย่างเช่น เลือกที่จะเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวกับสงฆ์ที่ช่วยเหลือสังคมที่มีความศรัทธามาก่อน เช่น ในกรณีโครงการผ่าป่าทองคำช่วยชาติของหลวงตามหาบัว และเหตุที่เลือกให้ความสนใจข่าวนี้ เพราะมีความศรัทธาหลวงตามหาบัวมาก่อน ประกอบกับมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการที่ช่วยเหลือสังคมของหลวงตามหาบัวอยู่ดั้งเดิม ดังนั้นก็จะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความเชื่อหรือศรัทธาดั้งเดิมของตน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์และศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสงฆ์

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีศรัทธาต่อสงฆ์ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เป็นศรัทธาที่ค่อนข้างน้อยลงกว่าเดิม ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะนำไปสงฆ์ควรตระหนักในภาพลักษณ์และศรัทธาของประชาชน โดยหันกลับมาประพฤติตนให้เหมาะสมตามบทบาทที่สงฆ์พึงปฏิบัติ ดังนี้

1.1 พระสงฆ์ควรปฏิบัติตัวเรียบง่ายหรือไม่มียศฐาบรรดาศักดิ์ ในปัจจุบันพระสงฆ์ยุคใหม่ มุ่งสร้างถาวรวัตถุมากขึ้นไปโดยแข่งขันกันสร้างเพื่อหวังยศ ตำแหน่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อ

การเป็นบุคคลอื่นเป็นบุคลากรของพระศาสนา ตลอดจนไม่ควรสะสมเงินทอง ทรัพย์สินสมบัติอันเป็นอสังหาริมทรัพย์มากเกินไป เพราะเป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมศรัทธา

1.2 พระสงฆ์ควรเป็นผู้ที่ศึกษาทางโลกและทางธรรม ควรศึกษาหาความรู้ให้มาก มีการเปิดรับข่าวสารให้ทันโลก ทันเหตุการณ์ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเช่น มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ภาษาอังกฤษ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องศึกษาพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อที่จะได้เป็นผู้ที่แนะนำในการแก้ปัญหาทุกขหรือของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

1.3 พระสงฆ์ควรประกอบศาสนกิจของสงฆ์ให้ถูกต้องตามหลักพิธีทางศาสนาพุทธ เพราะเป็นสิ่งทีประชาชนให้ความศรัทธามาก แต่ปัจจุบันนี้ พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีการประกอบศาสนกิจไม่เหมาะสม หลอกลวงประชาชน ดั่งนั้นจึงพึงละเว้น เช่น ทำเสน่ห์เมตตามหานิยม ดูดวงทำนายโชคชะตาราศี

นอกจากนี้สงฆ์ควรเข้าช่วยเหลือโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น ตามความคาดหวังของประชาชนที่ต้องการให้สงฆ์เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือสังคม ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติที่ดีและมีความพึงพอใจต่อการกระทำของสงฆ์ที่เข้ามาช่วยเหลือสังคมค่อนข้างมาก เช่น โครงการช่วยผู้ป่วยโรคเอดส์หรือติดยาเสพติด ซึ่งถือเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องการความช่วยเหลือ ดั่งนั้นสงฆ์ควรมีบทบาทเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ทำประโยชน์ให้สังคมอย่างต่อเนื่องและเมื่อพระสงฆ์ประพฤติตนได้เหมาะสมตามบทบาทแล้ว ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อสงฆ์และศาสนาพุทธก็จะมีมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสงฆ์

มหาเถรสมาคม

ผู้ที่มีบทบาทในการดูแลควบคุมพฤติกรรมของสงฆ์ ซึ่งในปัจจุบันก็คือมหาเถรสมาคม ควรออกกฎที่เข้มงวดสำหรับป้องกันสงฆ์ที่จะประพฤติผิดหรือตรวจสอบสอดส่องพฤติกรรมของสงฆ์อย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้มีสงฆ์ที่ไม่ใช่สงฆ์ที่แท้จริงมาทำลายศรัทธาของประชาชนที่เคารพพุทธศานาด้วยใจจริง เช่น ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องกฎเกณฑ์ของสงฆ์ก่อนให้กับชาวไทยที่จะเข้ามาบรรพชาหรืออุปสมบท และควรมีการตรวจสอบคุณสมบัติตามพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ที่บวชเรียนอยู่แล้ว ในช่วงเริ่มต้นอย่างเคร่งครัด และหลังจากนั้นก็มีการสุ่มตรวจพฤติกรรมของสงฆ์ตามวัดต่างๆ โดยพระสังฆาธิการเขตต่างๆ รวมถึงการเอาใจใส่ของพระอุปัชฌาย์อย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง

กรมการศาสนา

กรมศาสนาควรมีการเผยแพร่ข่าวสารในทางที่ดีเกี่ยวกับสงฆ์ร่วมกับสื่อมวลชนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสงฆ์ และจากผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่าประชาชนมีความศรัทธาต่อสงฆ์ลดลงและมีทัศนคติที่เป็นกลาง ดังนั้นควรมีการเผยแพร่ธรรมะที่สมควรแก่ศรัทธาตามสื่อต่างๆที่เหมาะสม เพราะจากผลการวิจัยในเรื่องความศรัทธาเกี่ยวกับศาสนิกของสงฆ์ สิ่งที่ประชาชนต้องการคือ ให้พระสงฆ์เป็นผู้สอนธรรมะแก่ประชาชนหรือเผยแพร่หลักธรรมให้มากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันประชาชนหาครูได้ยาก ดังนั้นควรมีการเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อมวลชนได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ หรือเผยแพร่กิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ทางพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน ยกตัวอย่างเช่น การกราบไหว้พระสงฆ์ที่ถูกต้อง การแต่งกายที่เหมาะสมในการเข้าวัด หรือกิจกรรมต่างๆในวันสำคัญต่างๆทางศาสนา

นอกจากนี้ปรับปรุงการเผยแพร่ธรรมะต่างอย่างทันสมัยให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจลึกลับกับสภาวะปัญหาต่างๆในปัจจุบันตลอดจนแก้ไขการเผยแพร่ธรรมะที่ไม่เหมาะสมทางสื่อมวลชน เช่น การเผยแพร่ธรรมะทางสื่อวิทยุกระจายเสียง ซึ่งมีหลายคลื่นที่เหมาะสมมีการขอบริจาคเรียไรมากเกินไปซึ่งขัดกลับหลักพระสงฆ์คือควรเป็นผู้เสียสละมากกว่าผู้รับ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับสื่อมวลชน

จากการวิจัยพบว่า ข่าวสารข่าวสารที่ประชาชนเปิดรับจากสื่อมวลชนที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับสงฆ์นั้น ส่วนใหญ่เป็นข่าวสารไปในทางลบ ซึ่งตามปกติบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนก็คือ การสอดส่องข้อเท็จจริงให้กับสังคมโดยการรายงานข่าวและเสนอข่าว ให้ประชาชนรับทราบไม่ว่าจะเป็นข่าวที่เกี่ยวกับบุคคลใดๆก็ตามในสังคมรวมถึงสงฆ์ด้วย การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารในทางลบอยู่เสมอก็เป็นสิ่งที่ดีอยู่ แต่ในทางตรงกันข้ามสื่อมวลชนก็ควรที่จะควบคุมการนำเสนอข่าวให้อยู่ในความพอดีคือมีทั้งข่าวสารที่เป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยอาจจะนำเสนอข่าวสารที่เป็นด้านบวกในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์บ้างและเป็นข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง อย่างนำเสนอแต่ข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์ที่เป็นลบเท่านั้น เพราะในความเป็นจริงแล้วยังมีพระสงฆ์จำนวนมากที่ประพฤติตนได้เหมาะสมกับบทบาทของสงฆ์และช่วยเหลือสังคมตลอดจนปัญหาต่างๆของประชาชนสื่อมวลชนก็ควรที่จะนำเสนอบทบาทของพระสงฆ์ที่ช่วยเหลือสังคมตลอดเวลาที่มีโอกาสเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และเข้าร่วมสนับสนุนโครงการที่ดีของสงฆ์ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ที่มีลักษณะประชากรที่แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องเกี่ยวกับสงฆ์ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด

4. ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชน

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีศรัทธาเสื่อมลง ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ในเรื่องด้านลบของสงฆ์ อย่างไรก็ตามข่าวจากสื่อมวลชนเป็นเครื่องเตือนใจประชาชนว่าอย่าหลงเชื่อมง่าย เพราะอาจจะเป็นเหยื่อของการหลอกลวงหรือแสวงหาผลประโยชน์ของเหล่ามิชชันนารีผู้นำเอาศาสนามาหากิน อย่างไรก็ตามประชาชนควรจะมีการไตร่ตรองหรือตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร ก่อนที่จะสรุปว่าสงฆ์นั้นมีพฤติกรรมที่ไม่ดีจริงตามข่าวสารนั้นหรือไม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งเป็นการศึกษาเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสงฆ์และศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกัน แต่เก็บข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดอื่นบ้าง โดยศึกษาเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ทศนคติ และศรัทธาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร กับพื้นที่อื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ทำให้ศรัทธาที่มีต่อสงฆ์ของประชาชนเสื่อมลงนอกเหนือจากตัวแปรการเปิดรับข่าวสารเป็นหลัก